

Ανδριάντας Ιωάννη Καποδίστρια

Πρόκειται για έναν μαρμάρينو ανδριάντα φυσικών διαστάσεων, έργο του Μιχάλη Τόμπρου. Ο Καποδίστριας αναπαρίσταται ως μεσήλικας με πυκνά μαλλιά και ευρωπαϊκή ενδυμασία. Στην πλευρά της καρδιάς έχει καρφίτσωμένο παράσημο ενώ στο αριστερό του χέρι κρατάει τα γάντια του. Το δεξί του χέρι είναι προτεταμένο σαν να απευθύνει τον λόγο σε κάποιον. Στην βάση του γλυπτού αναγράφονται τα λόγια:

*ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
ΠΡΩΤΟΣ ΚΥΒΕΡΝΗΤΗΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ*

στα πλάγια της βάσης αναγράφονται τα λόγια

*ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΙΝ ΤΟΥ 12 ΨΗΦΙΣΜΑΤΟΣ ΤΗΣ Ε΄ ΕΘΝΙΚΗΣ ΤΩΝ
ΕΛΛΗΝΩΝ ΣΥΝΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΤΟΥΣ 1832 ΧΟΡΗΓΙΑΙΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΟΥ ΕΛ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΝΑΥΠΛΙΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ
ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ ΝΑΥΠΛΙΑΣ ΕΝ ΕΤΕΙ 1932 ΔΗΜΑΡΧΟΥΝΤΟΣ Κ. ΚΟΚΚΙΝΟΥ*

Στον ανδριάντα, εντοπίζουμε την υπογραφή του γλύπτη: *Μ. ΤΟΜΠΡΟΣ*

Ανδριάντας Θεόδωρου Κολοκοτρώνη

Το **άγαλμα Κολοκοτρώνη** είναι ο έφιππος ανδριάντας του ήρωα της Ελληνικής Επανάστασης. Αποτελεί ένα από τα σημαντικότερα δημιουργήματα της νεοελληνικής γλυπτικής που πήρε σάρκα και οστά μετά από έρανο των κατοίκων του Ναυπλίου, οι οποίοι το 1884 συγκέντρωσαν ένα σημαντικό ποσό με την επιθυμία να φιλοτεχνηθεί ανδριάντας του μεγάλου στρατηγού.

Φιλοτεχνημένο από τον γλύπτη Λάζαρο Σώχο στο Παρίσι, το **άγαλμα Κολοκοτρώνη** χυτεύτηκε το 1894 στο χυτήριο Τιεμπό του Παρισίου (σε δύο αντίτυπα) και το 1895 μεταφέρθηκε στην Ελλάδα. Το χυτευμένο υλικό προέρχεται από κανόνια της Επανάστασης που υπήρχαν στο κάστρο του Παλαμηδίου.

Έχει κατασκευαστεί από κράμα χαλκού και είναι τοποθετημένο σε λίθινο βάθρο. Ο Γέρος του Μοριά, αναπαρίσταται έφιππος, με το αριστερό χέρι να κρατάει τα ηνία του αλόγου και με το δεξί του χέρι να δείχνει προς τα εμπρός.

Όσον αφορά το βάθρο του μνημείου, είναι δωρεά του εφέτη Νικόλαου Κωτσάκη, σχεδιάστηκε στο Παρίσι από τους αδελφούς Τιερό και κατασκευάστηκε το 1900 στην Αθήνα στο μαρμαρογλυφείο του Ιωάννη Χαλδούπη. Τα αποκαλυπτήρια του **αγάλματος Κολοκοτρώνη** έγιναν το 1901.

Ανδριάντας Στάικου Σταϊκόπουλου

Ο ανδριάντας είναι καμωμένος εξ' ολοκλήρου από μάρμαρο. Αναπαριστά τον αγωνιστή από την Ζάτουνα με μακριά μαλλιά, μουστάκι και φέσι στο κεφάλι. Φοράει πουκάμισο, γιλέκο και φουστανέλα ενώ στη μέση του έχει ζωσμένο ένα σπαθί και μια πιστόλα. Στη πρόσοψη της βάσης είναι χαραγμένα τα λόγια:

ΣΤΑΪΚΟΣ ΣΤΑΪΚΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΓΩΝΙΣΤΗΣ ΤΟΥ 1821
ΠΟΡΘΗΤΗΣ ΤΟΥ ΠΑΛΑΜΙΔΙΟΥ ΚΑΙ
ΕΛΕΥΘΕΡΩΤΗΣ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΙΟΥ

ΕΓΕΝΕΤΟ ΔΑΠΑΝΑΙΣ ΤΗΣ ΔΙΣΕΓΓΟΝΗΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΙΣΤΟΥ ΣΤΑΪΚΟΥ
ΣΤΑΪΚΟΠΟΥΛΟΥ, ΖΑΧΑΡΟΥΛΑΣ ΤΟ ΓΕΝΟΣ ΙΕΡΕΩΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Ν. ΧΑΤΖΗ
ΠΑΝΑΓΟΥ, ΣΥΖΥΓΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΥ Μ. ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΥ 1966

στην πίσω πλευρά της βάσης υπάρχει εντοιχισμένη πλάκα η οποία αναγράφει τα λόγια:

ΣΤΟΝ ΠΟΡΘΗΤΗ
ΑΓΕΡΑΣΤΟΣ ΚΙ ΑΘΑΝΑΤΟΣ
ΠΑΝΤΑ ΚΟΝΤΑ ΜΑΣ ΜΕΝΕΙΣ
ΤΟΥ ΕΙΚΟΣΙΕΝΑ ΣΤΑΒΡΑΗΤΕ
ΤΗΣ ΛΕΦΤΕΡΙΑΣ ΠΟΥΛΙ
Ω ΠΟΡΘΗΤΗ ΤΟΥ ΠΙΟ ΤΡΑΝΟΥ
ΚΑΣΤΡΟΥ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΗΣ
ΠΟΥ ΔΕΧΤΗΚΕΣ ΣΤΟ ΜΕΤΩΠΟ
ΤΗΣ ΔΟΞΑΣ ΤΟ ΦΙΛΙ

ΑΝΑΠΛΙ 1972
ΘΕΟΔΩΡΟΣ Κ. ΚΩΣΤΟΥΡΟΣ

Πάνω στον ανδριάντα εντοπίζουμε την υπογραφή του γλύπτη

Νικόλας
γλύπτης
ΑΘΗΝΑΙ
1966

Ανδριάντας Όθωνα, Α' Βασιλέα των Ελλήνων

Πρόκειται για έναν μεταλλικό ανδριάντα. Αναπαριστά τον Όθωνα με την παραδοσιακή ελληνική ενδυμασία: φουστανέλα, πουκάμισο, γιλέκο. Έχει αραιά μαλλιά, μουστάκι και βρίσκεται σε μέση περίπου ηλικία. Το αριστερό του χέρι είναι προτεταμένο σαν να απευθύνεται σε ακροατήριο. Στη ζώνη φέρει σπαθί. Στη βάση υπάρχει τοποθετημένη μεταλλική πλάκα στην οποία αναγράφονται οι πληροφορίες:

ΟΘΩΝ
Α' ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
1833 – 1962

Πάνω στον ανδριάντα εντοπίζουμε την υπογραφή του γλύπτη

ΔΟΓΟΥΛΗΣ ΓΛΥΠΤΗΣ 1994

Προτομή Λασκαρίνας Μπουμπουλίνας

Πρόκειται για μια μεταλλική προτομή η οποία αναπαριστά σε νεαρή ηλικία με το κλασσικό κάλυμμα στο κεφάλι της. Στη βάση της προτομής αναγράφονται τα λόγια:

*ΜΠΟΜΠΟΥΛΙΝΑ
1771 – 1825*

Πάνω στην προτομή εντοπίζουμε την υπογραφή του γλύπτη.

Ανδριάντας Κωνσταντίνου Κανάρη

Είναι ένα ξεχωριστό δείγμα ανδριάντα που δεν έχει μνημειακές διαστάσεις αλλά έχει ύψος μόλις μερικών εκατοστών. Ο Κανάρης αναπαρίσταται μεσήλικας εν ώρα δράσης με μουστάκι και ναυτική φορεσιά. Στα χέρια βαστάει σχοινί. Στα πλάγια του ανδριάντα υπάρχει η υπογραφή του γλύπτη:

Μ. ΤΟΜΠΡΟΣ

Στην πρόσοψη της βάσης διαβάζουμε τα λόγια:

*ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΚΑΝΑΡΗΣ
ΠΥΡΠΟΛΗΤΗΣ*

Πύλη της Ξηράς

Η Πύλη της Ξηράς κατασκευάστηκε το 1708 από τον Γάλλο μηχανικό Λασάλ. Πρόκειται για τοξωτή πύλη με δύο παραστάδες, η οποία κοσμεύεται στο επάνω μέρος της με ολόγλυφο λιοντάρι, έμβλημα της Δημοκρατίας της Βενετίας. Κοντά στην αριστερή παραστάδα υπάρχει αναθηματική πλάκα που μνημονεύει την κατάληψη του Ναυπλίου από τον Ενετό στρατηγό Φραντσέσκο Μοροζίνι το 1687. Η Πύλη της Ξηράς ήταν η επιβλητική είσοδος στην τειχισμένη Κάτω Πόλη από την πλευρά της Ξηράς και για λόγους προστασίας έκλεινε με τη δύση του ήλιου. Μπροστά της υπήρχε τάφος και η πρόσβαση γινόταν με κινητή ξύλινη γέφυρα. Κατεδαφίστηκε μεταξύ 1894 και 1897 και από το αρχικό έργο σώθηκε μία φωτογραφία και ελάχιστα αρχιτεκτονικά μέλη (το οικόσημο της οικογένειας του ενετού διοικητή Γκριμάνι με χρονολογία 1708 και του οίκου των Μοντσενίγκο, καθώς και το πέτρινο λιοντάρι - επίστεψη της Πύλης). Τα θεμέλιά της εντοπίστηκαν το 1973 και 25 χρόνια περίπου αργότερα το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο αποφάσισε την αναστήλωσή της. Η ανακατασκευή έγινε με βάση ειδική μελέτη ώστε να προσεγγίζει όσο το δυνατόν περισσότερο την αρχική της μορφή.

Μνημείο Δημητρίου Υψηλάντη

Ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της πόλης του Ναυπλίου βρίσκεται στην πλατεία Τριών Ναυάρχων, λίγο παραπέρα από τον ανδριάντα του Όθωνα. Πρόκειται για το ταφικό μνημείο του Δημήτριου Υψηλάντη, αδερφού του αρχηγού της Φιλικής Εταιρείας Αλέξανδρου Υψηλάντη και πρωταγωνιστή της επανάστασης του 1821.

Τούτο το μνημείο κατασκευάστηκε το 1843 στη Βιέννη έπειτα από παραγγελία του αδερφού του Δημητρίου, Γεωργίου Υψηλάντη, και αρχικά τοποθετήθηκε στην Πλατεία Συντάγματος. Το 1951 μεταφέρθηκε στη σημερινή του θέση.

Πρόκειται για δυο μαρμαρίνες σαρκοφάγους, η μία πάνω στην άλλη. Το όλο μνημείο είναι στημένο πάνω σε τσιμεντένια βάση. Η πρώτη σαρκοφάγος από κάτω προς τα πάνω, είναι και η μεγαλύτερη. Στην πρόσοψη της υπάρχουν τα ανάγλυφα δυο άυλων μορφών: η αριστερή μορφή φέρει περικεφαλαία, δόρατα, ασπίδες, τσεκούρια, βέλη και είναι ντυμένη με μανδύα ενώ η δεξιά μορφή έχει στραμμένο το κεφάλι προς τα αριστερά, φέρει περικεφαλαία, τσεκούρια, δόρατα, σπαθιά, βέλη, ασπίδες και

πολεμική ενδυμασία. Οι δυο μορφές ενώνονται μεταξύ τους με ένα μακρύ κλωνάρι λουλουδιών. Στο μέσο, υπάρχει η επιγραφή:

ΟΥΚ ΑΘΑΝΑΤΟΥΣ ΣΦΙΣΙ ΠΑΙΔΑΣ
ΕΥΧΟΝΤΑΙ ΓΕΝΕΣΘΑΙ ΟΙ ΓΟΝΕΙΣ
ΑΛΛ ΑΓΑΘΟΥΣ ΚΑΙ ΕΥΚΛΕΕΙΣ 2

Στην πρόσοψη της δεύτερης σαρκοφάγου η οποία είναι μικρότερη από την πρώτη, υπάρχουν οι ανάγλυφες μορφές ενός άντρα και μιας γυναίκας. Ο άντρας είναι άγγελος με φτερά και σπαθί στη μέση, γυμνός, κρατώντας στο δεξί του χέρι κάτι που μοιάζει με γραφίδα.

Στο πίσω μέρος του μνημείο υπάρχει χαραγμένος ένας σταυρός μέσα σε κύκλο, καθώς και ένα στεφάνι μέσα στο οποίο είναι χαραγμένα τα παρακάτω λόγια:

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ
ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ
ΕΓΕΝΝΗΘΗ ΤΟ ΑΨΨΛ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ ΚΣ
ΕΤΕΛΕΥΤΗΣΕ ΤΟ ΛΩΝΒ ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ

πιο κάτω είναι χαραγμένα τα λόγια:

ΤΩ ΣΤΡΑΤΑΡΧΗ, ΔΗΜΗΤΡΙΩ ΥΨΗΛΑΝΤΗ
Ο ΑΔΕΛΦΟΣ ΑΥΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΥΨΗΛΑΝΤΗΣ
ΤΗ 1Β ΜΑΪΟΥ ΑΩΜΓ

Μνημείο Καλλιόπης Παπαλεξοπούλου

Πρόκειται για την μαρμάρινη στήλη της Καλλιόπης Παπαλεξοπούλου η οποία κατασκευάστηκε το 1990 στην Αθήνα. Η Παπαλεξοπούλου αναπαρίσταται ολόσωμη πίσω από κάγκελα βεράντας, ντυμένη με παραδοσιακή φορεσιά και μαλλιά της πιασμένα κοτσίδες. Έχει υψωμένο το δεξί της χέρι σε μια στάση χαιρετισμού. Πάνω από την μορφή της Παπαλεξοπούλου αναγράφονται τα λόγια:

*Ναυπλιείς
Θαρρείτε*

και κάτω από την μορφή:

*ΚΑΛΛΙΟΠΗ ΠΑΠΑΛΕΞΟΠΟΥΛΟΥ
1809 – 1898*

Η στήλη είναι τοποθετημένη πάνω σε βάθρο στην πρόσοψη του οποίου αναγράφονται τα λόγια:

*“ΘΑΡΡΕΙΤΕ ΤΟ ΝΑΥΠΛΙΟΝ ΟΠΩΣ ΄ΕΞΩΣΕ
ΤΗΝ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΝ ΤΟΥ ΈΘΝΟΥΣ ΚΑΤΑ
ΤΗΝ ΜΕΓΑΛΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΙΝ ΘΑ ΕΞΑΣ-
ΦΑΛΙΣΗ ΚΑΙ ΗΔΗ ΤΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΑΥΤΟΥ”*

ΑΝΗΓΕΡΘΗ ΕΠΙ ΔΗΜΑΡΧΕΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΤΣΟΥΡΝΟΥ

Πάνω στην στήλη είναι χαραγμένα το όνομα της γλύπτρια, η περιοχή και το έτος δημιουργίας του γλυπτού.

Η Καλλιόπη Παπαλεξοπούλου (1809-1899), ήταν κόρη του πρόκριτου Ανδρέα Καλαμογδάρτη και σύζυγος του δημάρχου Ναυπλίου Σπυρίδωνα Παπαλεξοπούλου. Ήταν μια γυναίκα με μεγάλη καλλιέργεια και μόρφωση, σπούδασε στην Ιταλία και γνώριζε ιταλικά, αγγλικά και γαλλικά. Το σπίτι της στο Ναύπλιο είχε μετατραπεί σε φιλολογικό σαλόνι, ενώ πρόσφερε μεγάλο μέρος της περιουσίας της στους φτωχούς και στους πρόσφυγες. Πρωτοστάτησε στην Ναυπλιακή Επανάσταση του 1862 για την έξωση του βασιλιά Όθωνα από την Ελλάδα και το σπίτι της υπήρξε το κέντρο όπου οργανώθηκε η επανάσταση. Μετά την εκθρόνιση του Όθωνα τιμήθηκε για τη δράση της και της απονεμήθηκε τιμητική σύνταξη.

Μνημείο Φιλελλήνων

Το μνημείο των Φιλελλήνων, που δεσπόζει στο μέσο της πλατείας, ανεγέρθηκε το 1903, στη μνήμη των Γάλλων φιλελλήνων που αγωνίστηκαν και θυσιάστηκαν για την απελευθέρωση της Ελλάδας από τους Τούρκους κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Το μνημείο, που έχει τη μορφή αναθηματικής στήλης από γκρίζο μάρμαρο, στον αγαπητό για την εποχή τύπο του οβελίσκου, σχεδιάστηκε στο Παρίσι, αλλά κατασκευάστηκε στην Αθήνα στο μαρμαρογλυφείο του Ιωάννη Χαλδούπη. Στην υπερυψωμένη βάση του οβελίσκου, στη μία πλευρά, υπάρχει ανάγλυφη παράσταση σε λευκό μάρμαρο, με τις προσωποποιήσεις της Ελλάδας και της Γαλλίας, με τις μορφές της Αθηνάς και της Δημοκρατίας αντίστοιχα, ενώ στην ανατολική πλευρά της βάσης υπάρχει αναθηματική επιγραφή που μνημονεύει τους μεγάλους Γάλλους Φιλέλληνες, τον στρατάρχη Μεζόν, τον στρατηγό Φαβιέρο και τον ναύαρχο Δεριγνύ, αλλά και όλους τους ναύτες και στρατιώτες της Γαλλίας που αγωνίστηκαν για την ελληνική Ανεξαρτησία.

Μνημείο Νικηταρά

Το **μνημείο Νικηταρά** είναι ένας μαρμάρινος οβελίσκος που καταλήγει σε μια ορθογώνια βάση. Στην πρόσοψη της βάσης αναπαρίστανται ανάγλυφα στιγμές από την πολεμική ζωή του οπλαρχηγού, όπως το να επιτίθεται σε έναν έφιππο Τούρκο, προσπαθώντας να του αφαιρέσει το όπλο από τη ζώνη. Στα πόδια τους υπάρχουν νεκροί άντρες, ενώ στο φόντο υπάρχουν πολεμιστές με άλογα που συγκρούονται μεταξύ τους.

Το **μνημείο Νικηταρά** είναι γλυπτό του Αντώνιου Σώχου και χορηγία του Ηλία Ποταμιάνου, Έλληνα πολιτικού του δεύτερου μισού του 19ου αιώνα. Ανεγέρθηκε το 1926 από την Ασπασία Ποταμιάνου και έχει τη μορφή αναθηματικής στήλης.

Η θέση του μνημείου Νικηταρά παλιότερα ήταν στο κέντρο της πλατείας Δικαστηρίων, μπροστά από την δυτική είσοδο του Δικαστικού Μεγάρου, αλλά αργότερα μετακινήθηκε στη γωνία της ίδιας πλατείας.

Ο Νικηταράς καταγόταν από το χωριό Τουρκολέκα και ήταν ανηψιός του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη και ονομάστηκε Τουρκοφάγος, λόγω της μάχης των Άνω Δολιανών που απέκρουσε στρατό 6.000 Τούρκων με μόλις 200 άνδρες στο πλευρό του.

Στην πίσω όψη του μνημείου είναι χαραγμένοι στίχοι του Κωστή Παλαμά αφιερωμένοι στο Νικηταρά:

Εδώ στην πέτρ' ασάλευτος ο στρατηγός Νικήτας,
Ο τουρκοφάγος αθλητής, του γένους νέος Ακρίτας.
Πάντ' ανθισμένη ας την κρατά τη δάφνη των Ελλήνων
Και στων πολέμων την ιερή φωτιά και στων κινδύνων

Λιοντάρι των Βαυαρών

Το λιοντάρι, που έχει αποδοθεί σε μνημειακή κλίμακα με λάξευση στον βράχο, παριστάνεται να κοιμάται. **Γλύπτης** του όμορφου αυτού μνημείου είναι **ο Γερμανός Κρίστιαν Ζίγκελ**, ο οποίος υπήρξε ο πρώτος καθηγητής γλυπτικής στο Πολυτεχνείο της Αθήνας. Πρότυπο για το έργο του Ζίγκελ υπήρξε **το Λιοντάρι της Λουκέρνης** του διάσημου Δανού γλύπτη Μπέρτελ Τόρβαλντσεν.

Κάτω από το λιοντάρι των Βαυαρών υπάρχει **γερμανική επιγραφή** χαραγμένη στο βράχο, από την οποία πληροφορούμαστε ότι το μνημείο παραγγέλθηκε από τον **βασιλιά της Βαυαρίας**, Λουδοβίκο, πατέρα του πρώτου βασιλιά των Ελλήνων, Όθωνα, στη μνήμη των Βαυαρών στρατιωτών που ανήκαν στην ακολουθία του Όθωνα, και είχαν πεθάνει από επιδημία τύφου στο Ναύπλιο κατά τα έτη 1833 και 1834.

Οι Βαυαροί είχαν ενταφιαστεί στο κοντινό **νεκροταφείο των Αγίων Πάντων και σε περιοχή βορειοανατολικά της Ευαγγελίστριας** που είχε μείνει γνωστή ως **«βαυαρικά μνήματα»**. Αργότερα τα οστά τους εναποτέθηκαν στην κρύπτη της Καθολικής Εκκλησίας του Ναυπλίου.

Σήμερα, ο χώρος μπροστά από τον Λέοντα των Βαυαρών έχει διαμορφωθεί σε μικρό πάρκο με παγκάκια και προσφέρεται για μια μικρή ανάπαυλα κατά την περιήγηση στο τμήμα αυτό της πόλης.